

# Otevřený přístup

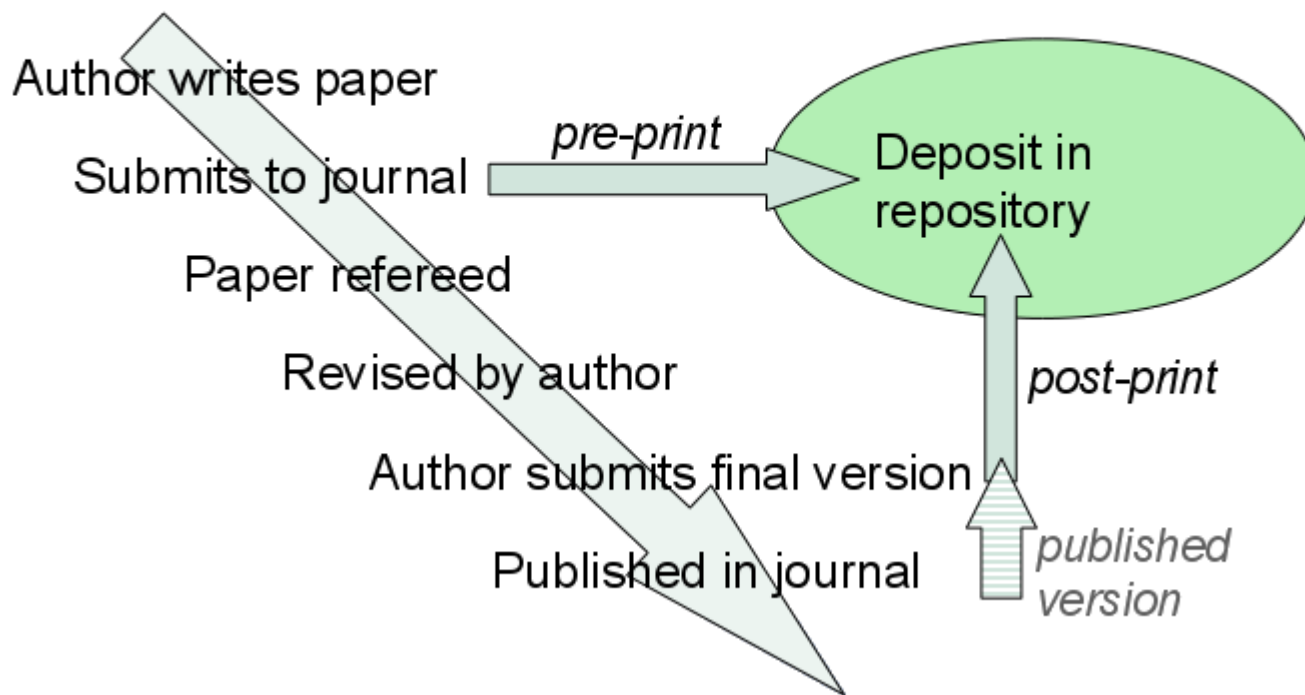
Jiří Jirát

VŠCHT Praha

# Definice OA (dnes)

- Otevřený přístup = Open Access (OA)
- Definice
  - trvalý a bezplatný online přístup k plným textům pro všechny uživatele
  - dokumenty dostupné bezplatně (ale nemusí být bezplatně vytvářeny!)
  - vlastník copyrightu dává jednoznačné svolení k jejich neomezenému čtení, stahování, kopírování, ukládání, tisknutí atd.
- Dvě základní cesty:
  - Zelená cesta (Green Road) - autorovi je povolena auto-archivace (preprintů a/nebo post-printů a/nebo PDF dokumentů od vydavatele)
  - Zlatá cesta (Gold Road) - autor zaplatí otevřený přístup
- Více např. na [www.openaccess.cz](http://www.openaccess.cz)

## *Publication and deposition*



- 2012 – VŠCHT Praha spolu s dalšími členy AKVŠ ČR – a souhlas s podpisem Berlínské deklarace
- ⇒ souhlas s principy otevřeného přístupu
- závazek šířit myšlenku otevřeného přístupu, ale především ji prakticky naplňovat konkrétními činy

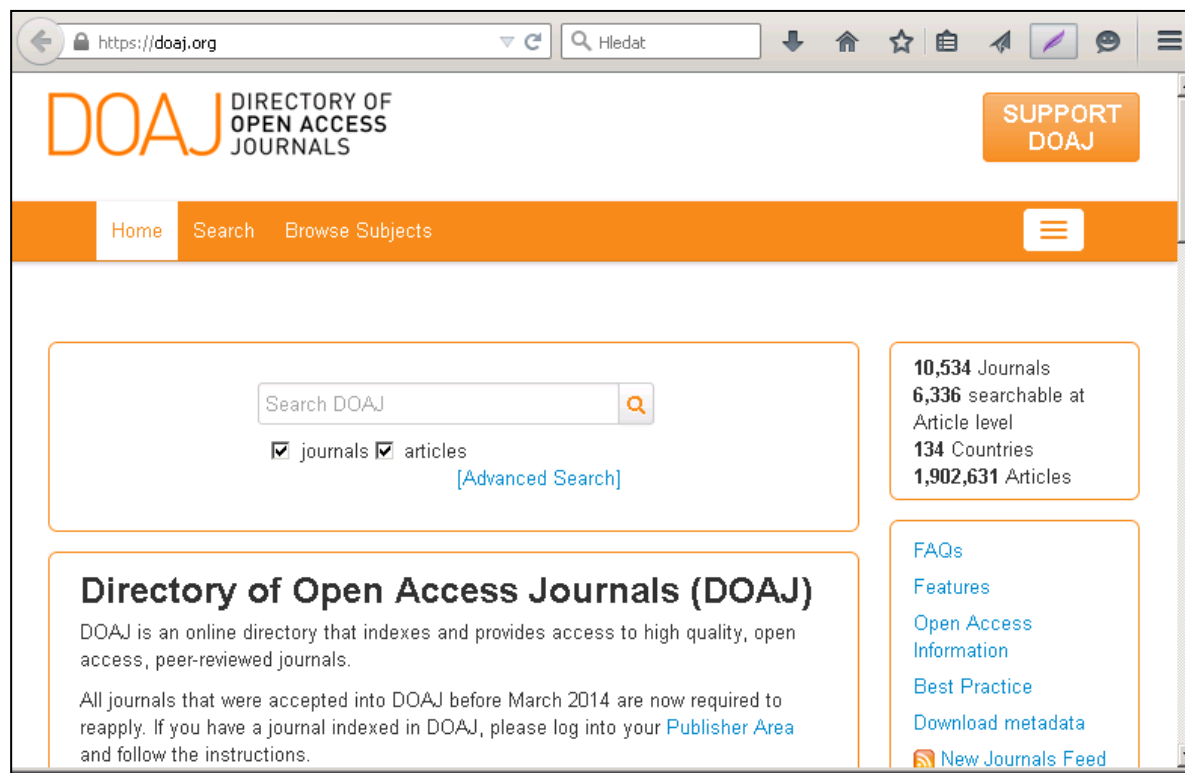
# Ještě před Open Access

- VŠCHT Praha – první krok cca před 15 lety
- Vydavatelství VŠCHT Praha
  - volné zpřístupnění mnoha výukových materiálů (skripta, el. publikace i knihy) na svých stránkách, viz <http://vydavatelstvi.vscht.cz/>
  - režim „FREE“, nikoli OA
  - později některé z nich i pod CC licencí (vyhovuje definici OA)

# Praktické rady

# Databáze OA časopisů


- Adresář Open Access časopisů
  - [www.doaj.org](http://www.doaj.org)



The screenshot shows the homepage of the Directory of Open Access Journals (DOAJ). The browser address bar displays "https://doaj.org". The page features a navigation menu with "Home", "Search", and "Browse Subjects". A search bar is prominently displayed with the text "Search DOAJ" and a magnifying glass icon. Below the search bar, there are checkboxes for "journals" and "articles", and a link for "[Advanced Search]". On the right side, a statistics box lists: "10,534 Journals", "6,336 searchable at Article level", "134 Countries", and "1,902,631 Articles". A "SUPPORT DOAJ" button is located in the top right corner. The main content area includes a heading "Directory of Open Access Journals (DOAJ)" followed by a description: "DOAJ is an online directory that indexes and provides access to high quality, open access, peer-reviewed journals." Below this, a notice states: "All journals that were accepted into DOAJ before March 2014 are now required to reapply. If you have a journal indexed in DOAJ, please log into your [Publisher Area](#) and follow the instructions." A sidebar on the right contains links for "FAQs", "Features", "Open Access Information", "Best Practice", "Download metadata", and "New Journals Feed".

# Databáze OA časopisů

- Informace o politice vydavatelů a licenčních podmínkách pro jednotlivé časopisy
- <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>



The screenshot shows the homepage of the SHERPA/RoMEO website. The browser address bar displays "www.sherpa.ac.uk/romeo/". The page features a green header with the SHERPA/RoMEO logo and the tagline "... opening access to research". Navigation links include Home, Search, Journals, Publishers, FAQ, Suggest, and About. The main content area is titled "Publisher copyright policies & self-archiving" and includes a search section with radio buttons for "Journal titles or ISSN" and "Publisher names", and search criteria for "Exact title", "starts with", "contains", and "ISSN". There are also links for "RoMEO News" and "Special RoMEO Pages".

www.sherpa.ac.uk/romeo/ Hledat

**SHERPA/ROMEO** ... opening access to research

Home • Search • Journals • Publishers • FAQ • Suggest • About

**Publisher copyright policies & self-archiving** English | Español | Magyar | Nederlands | Português

**Search** **RoMEO News** Blog • Twitter • More >>

Journal titles or ISSN  Publisher names

Exact title  starts with  contains  ISSN

[Advanced Search](#) Search Reset

Use this site to find a summary of permissions that are normally given as part of each publisher's copyright transfer agreement.

**RoMEO News**

- [Dutch Version of RoMEO Released](#) - 22-Apr-2015
- [Nederlandse versie van RoMEO verschenen](#) - 22-Apr-2015
- [SHERPA/RoMEO API Version 2.4 has been Closed Down](#) - 26-Nov-2013

**Special RoMEO Pages** [More >>](#)

- [Publishers Allowing use of their PDFs in Repositories](#)
- [RoMEO Statistics](#)
- [Application Programmers' Interface \(API\)](#)



# Jak publikovat v režimu Gold OA

- Centralizovaná finanční podpora – VŠCHT Praha
  - 2013
    - pilotní rok, žádná pravidla
    - vyhrazeno 200 tis., nakonec čerpáno 360 tis., dotace 100 %, 11 článků
  - 2014
    - formalizace pravidel
    - 300 tis., čerpáno 250 tis., dotace 100 %, 5 článků
  - 2015
    - úprava pravidel
    - 500 tis., rozdělení na fakulty (podle RIV bodů), spoluúčast určuje fakulta

# Pozor na predátory!

- ukázky mailů

# Pravidla pro r. 2015 (Gold OA)

- Pravidla pro časopis
  - Akceptovány jsou pouze recenzované články (full-paper i review), nikoli knihy, monografie apod. v časopisech indexovaných ve Web of Science a/nebo Scopus (důvod: zajištění kvality, ochrana autorů před “predátory”).
  - Podmínkou je, aby první a/nebo korespondující autor byl z VŠCHT Praha (jeho afilace).
  - Výši dotace v % určí proděkan/ka pro VaV.
  - [Hybridní časopisy](#), které VŠCHT Praha předplácí, nebudou podporovány.
- Jak žádat
  - Podpora je poskytována do vyčerpání vyhrazené částky. Autor má povinnost zaslat plný text pro archivaci v repozitáři.
  - O podporu se proděkan/ka VaV žádá v okamžiku zaslání manuskriptu (submission).

# RSC Gold for Gold

- Program Royal Society of Chemistry
  - instituce, které předplácejí kolekce časopisů RSC Gold, dostávají recipročně vouchery pro otevření článku v režimu Gold OA v jejích časopisech
  - do výše ročního předplatného (tj. cca 15 až 16 voucherů ročně, každý v ceně cca 1600 GBP)
- Čerpání voucherů začalo okamžitě po spuštění programu RSC Gold for Gold mimo Velkou Británii, v r. 2013. V tomto prvním roce byla vyčerpána necelá polovina voucherů, v r. 2014 už byly přiděleny všechny a jejich počet nepostačoval (díky výraznému nárůstu počtu přijatých publikací v časopisech RSC).

# Výhled do nejbližší budoucnosti – politika EU: Horizon 2020

- Otevřený přístup k recenzovaným vědeckým publikacím, které jsou výsledkem projektu v programu H2020, je stanoven jako povinnost pro všechny projekty
- Otevřený přístup k výzkumným datům je v programu H2020 zařazen jako pilotní projekt pouze pro vybrané oblasti výzkumu

# Více informací

- <http://www.openaccess.cz/cs/openaccess/>
- <https://www.openaire.eu/>